

ОПТИМІЗАЦІЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ СТАТЕЙ БАЛАНСУ

За умов трансформаційних процесів в економічних відносинах вітчизняних суб'єктів господарювання, істотного розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності, значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності. [1, с. 122]

Аналіз літературних джерел з оцінки фінансової стійкості підприємств та формування на цій основі оптимального балансу між власним та залученим капіталом свідчить про існування певних протиріч і неоднозначності у визначенні фінансових показників для проведення рейтингової оцінки діяльності підприємств. Різні методики мають різний набір коефіцієнтів.

Прогнозований звіт про фінансові результати є основою для складання балансу на майбутні періоди. Якщо при проектуванні звіту про фінансові результати аналітиком був використаний метод відсотку від продажу. То цей метод доцільно застосувати і при побудові балансу, тобто при зростанні обсягів реалізації та ефективному використанні ресурсі пропорційно повинна зростати і сума за статтями балансу: запаси, дебіторська і кредиторська заборгованість, грошові кошти, основні засоби.

Слід зауважити, що практичні робітники не завжди погоджуються, наприклад, що існує прямо(обернено) пропорційний зв'язок між вартістю основних засобів та доволі частими змінами обсягу виробництва та виручкою

від реалізації. Тому метод відсотку від продажу застосовують для складання чорнового варіанту прогнозованого балансу. [2 с. 355]

Статті прогнозованого балансу прийнято класифікувати залежно від обсягів продажу та автоматично утворені та регульовані.

До автоматично утворених відносять: необоротні активи (без довгострокових фінансових інвестицій); оборотні активи; витрати майбутніх періодів; поточні зобов'язання; доходи майбутніх періодів; Звідси регульовані статті – це : довгострокові фінансові інвестиції; власний капітал (за виключенням нерозподіленого прибутку); нерозподілений прибуток (непокриті збитки), які утворилися за рахунок додавання доповнення до нерозподіленого прибутку із звіту про фінансові результати; забезпечення наступних витрат і платежів; довгострокові зобов'язання.

Саме регульовані статті використовують при розподілі додатково необхідних фондів (ДНФ), які визначають потребу у джерелах фінансування або їх надлишок на дату складання прогнозованого балансу. Для цього необхідно порівняти валюту активу і пасиву прогнозованого балансу, яка майже завжди не буде тотожною.

Для складання прогнозованого балансу врахуємо наступні рішення керівництва: Виручку від реалізації підприємство планує збільшити на 20%. 2.3 метою стимулювання продажу, погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги прогнозується подовжити на 2 дні. 3. Термін іншої поточної дебіторської заборгованості зменшити на 3 дні. 4. За вимогами постачальників погашення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги планується зменшити на 25 днів. 5. Заборгованість з оплати праці підприємство має намір скоротити на 10%. 6. Зменшити обсяги незавершених капітальних інвестицій на 20%.

Дослідження проводились на прикладі ОКВП ВКГ «Миргородводоканал». Прогнозований баланс підприємства станом на 31.12.2016 року представлено в таблиці 1.

Таблиця1

Прогнозований баланс підприємства станом на 31.12.2016 року.

Статті	На 31.12.2014 року	Прогноз	На 31.12.2016 року				
			1-й прогноз	ДНФ	2-й прогноз	Додаткові умови	Остаточний прогноз
Нематеріальні активи	207		207		207		207
Незавершені капітальні інвестиції	521		521		521	0,8	416,8
Основні засоби	10543		10543		10543		10543
Відстрочені податкові активи	49		49		49		49
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	11320		11320		11320		11215,8
Виробничі запаси	179	1,4	250,6		250,6		250,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	574	1,2	688,8		688,8	збільшити на 2 дні	800
Інша поточна дебіторська заборгованість	355	1,2	426		426	зменшити на 3 дні	259,18
Грошові кошти у національній валюті	126	1,2	151,2	151,2	302,4		302,4
Інші оборотні активи	173		173		173		173
ОБОРОТНІ АКТИВИ	1424		1689,6		1840,8		1785
БАЛАНС	12744		13009,6		13160,8		13001
Статутний капітал	11707		11707		11707		11707
Інший додатковий капітал	1511		1511		1511		1511
Резервний капітал	300		300		300		300
Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)	-5451	1450	-4001		-4001	-112	-3889
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	8067		9517		9517		9629
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	0		0		0		0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3159		3159		3159	зменшити на 30 днів	2876,6
Поточні зобов'язання за розрахунками:	380	1,2	456		456		454,68
В т.ч. з оплати праці	11	1,2	13,2		13,2	зменшити на 10%	11,88
Інші поточні зобов'язання	24	1,2	28,8		28,8		28,8
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	4677		3643,8		3643,8		3372,0
БАЛАНС	12744		13160,8		13160,8		13001
ДНФ			-151,2			112	

За нашими розрахунками актив балансу внаслідок першого кроку прогнозування перевищує пасив на 151,2 тис. грн. Для того, щоб урівняти валюту активу і пасиву балансу, необхідно прийняти рішення щодо розподілу суми ДНФ, а саме – підприємством коригування буде проведено за статтею “Гроші та їх еквіваленти”.

Враховуючи, що потрібні управлінські рішення можуть суттєво впливати на фінансовий стан підприємства, доцільно при складанні прогнозованого балансу його статті розглядати як регульовані, а не автоматично утворені.

У нашому випадку підприємство за останній період значно збільшило суму незавершених капітальних інвестицій., які потребують негайного освоєння і введення в дію. Звідси прогнозована вартість незавершених капітальних інвестицій основних засобів становитиме 416,8 тис.грн. $(512 \times 0,8)$. А отже, у прогнозованому балансі вартість незавершених капітальних інвестицій повинна бути освоєна на 95,2тис.грн. $(512-416,8)$.

Прогнозування дебіторської заборгованості проводиться на основі її аналізу за попередні періоди та ситуації, що склалися на ринку послуг. З цією метою використовують показники оборотності. Нагадаємо, що цей показник свідчить про інтенсивність стягнення боргів підприємства.

У звітному році середній термін погашення коштів дебіторами становив:

$$\frac{(574 + 355) * 360}{16682} = 20 \text{ днів}$$

Відповідно для дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги він складе:

$$\frac{574 * 360}{16682} = 12 \text{ днів}$$

З метою стимулювання продажу, як ми зазначили раніше погашення дебіторської заборгованості прогнозується продовжити на 2 дні. Тоді прогнозована дебіторська заборгованість товарного характеру становитиме:

$$\frac{(16682 * 1,2) * (12 + 2)}{360} = 800 \text{ тис.грн.}$$

Отже, попередні прогноз дебіторської заборгованості потрібно збільшити на $800-688,8 = 111,2$ тис.грн.

Аналогічно проводиться прогноз формування статей пасиву балансу. Зокрема, в наслідок посилення вимог з боку кредиторів термін відстрочки

оплати скорочується на 30 днів. Це призведе до наступних коригувань кредиторських поточних зобов'язань :

$$\frac{(10970 * 1,2) * (124 - 30)}{360} = 2876.6 \text{ тис. грн.}$$

Скорочення зобов'язань за розрахунками з оплати праці передбачене на рівні 10 %. Тому маємо можливість зменшити попередній прогноз на 1,32 тис. грн. Звідси прогнозна сума поточних зобов'язань для включення до балансу становитиме 3372 тис грн.

Таким чином, отримані значення вказують на можливість покращення діяльності підприємства в порівнянні з аналогічним періодом минулих років. Незначне підвищення ефективності використання фінансових ресурсів не знешкодили негативну тенденцію до зниження показників фінансової стійкості. Підприємство все ще знаходиться в стадії глибокої кризи і лише вибір стратегії розвитку дозволить йому подолати кризові явища.

Список використаних джерел:

1. Крупка Я.Д. Пріоритетні напрями оптимізації структури капіталу підприємств / Я.Д. Крупка // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. -2010. - № 5. - С. 122-127.
2. Подольська В.О. Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.:Центр навчальної літератури, 2007. – 488с
3. Подольська В.О. Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2009. – № 4 (35). – С. 136–142.